

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงรูปแบบวิธีการนำเสนอของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนให้แก่กิจการสาธารณประโยชน์ เพื่อเข้าใจถึงบทบาทของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์ ตลอดจนประเมินผลสำเร็จของรูปแบบวิธีการนำเสนอของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์ เนื่องจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์ถือเป็นสื่อที่มีความสำคัญอย่างมากในการรณรงค์หาทุนของกิจการสาธารณประโยชน์ เพราะโดยพื้นฐานแล้วกิจการสาธารณประโยชน์เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร จึงไม่มีเงินทุนมากพอที่จะไปซื้อสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกิจการสาธารณประโยชน์ ดังนั้นกิจการสาธารณประโยชน์จึงต้องพึ่งพาสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนให้แก่กิจการสาธารณประโยชน์

ในการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลจากองค์กรสื่อวิทยุและโทรทัศน์และข้อมูลบุคคลจากกิจการสาธารณประโยชน์ที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกและได้สัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถจำแนกรูปแบบวิธีการนำเสนอของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์ ซึ่งทำให้ทราบถึงบทบาทของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์ โดยในส่วนของข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้นำเอกสารประชาสัมพันธ์ สื่อสิ่งพิมพ์ และเทปบันทึกการวิทยุและโทรทัศน์มาประกอบการวิเคราะห์รูปแบบวิธีการนำเสนอของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้มองเห็นภาพบทบาทของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากรูปแบบวิธีการนำเสนอของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์สามารถชี้ให้เห็นถึงบทบาทของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์ ในด้านรูปแบบวิธีการนำเสนอนั้น โดยสรุปแล้วรูปแบบวิธีการนำเสนอของสื่อวิทยุและโทรทัศน์จะแตกต่างกันไปตามแนวนโยบาย ธรรมชาติของสื่อแต่ละประเภท

ในแง่แผนนโยบาย ทั้งสื่อวิทยุและโทรทัศน์ต่างมีแผนนโยบายในการช่วยเหลือกิจการสาธารณประโยชน์ทั้งสิ้น แต่ทั้งนี้ในการให้การช่วยเหลือกิจการสาธารณประโยชน์ สื่อวิทยุและโทรทัศน์ยังคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะได้รับทั้งในแง่ของภาพพจน์ขององค์กร ขณะเดียวกันการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานโดยรวมขององค์กร เช่น การสร้างความสนใจในกลุ่มผู้ชมผู้ฟัง การมีผู้สนับสนุนกิจกรรม ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่สื่อวิทยุและโทรทัศน์มีลักษณะการดำเนินงานในเชิงธุรกิจ

ในส่วนธรรมชาติของสื่อนั้น สื่อวิทยุ โดยรูปแบบลักษณะรายการวิทยุที่ให้เสียงเป็นหลัก ดังนั้นรูปแบบวิธีการนำเสนอในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์ จึงเน้นไปที่การจัดกิจกรรมบันเทิงและการจัดกิจกรรมรณรงค์หาทุนอันสอดคล้องกับลักษณะของสื่อ แต่อย่างไรก็ตาม สื่อวิทยุยังคงมีข้อจำกัดอยู่เนื่องจากกลุ่มผู้ฟังเป็นกลุ่มเฉพาะประกอบการเป็นสื่อที่ให้เสียงเพียงอย่างเดียว จึงทำให้การเผยแพร่กิจกรรมดังกล่าว การอธิบายเนื้อหาที่ค่อนข้างซับซ้อนก็จะนำเสนอให้ผู้ฟังเข้าใจได้ยาก ดังนั้นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรณรงค์หาทุนให้แก่กิจการสาธารณประโยชน์ สื่อวิทยุจึงต้องพึ่งพาสื่อสิ่งพิมพ์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมขององค์กร เนื่องจากสื่อสิ่งพิมพ์มีผู้อ่านที่เป็นผู้รับสารกลุ่มใหญ่และกว้างกว่าและมีเนื้อที่ในการเสนอรายละเอียดได้มากกว่า

สื่อโทรทัศน์ ลักษณะเด่นของสื่อ คือ สามารถนำเสนอรายการรายการได้ทั้งเสียงและภาพเคลื่อนไหว การนำเสนอข้อมูลข่าวสารจึงให้รายละเอียดและความเข้าใจเนื้อหาได้มาก แต่ด้วยข้อจำกัดของสื่อโทรทัศน์ที่ว่า เวลาคือรายได้ของสถานี ดังนั้น การนำเสนอของสื่อโทรทัศน์ จึงเน้นไปยังกิจกรรมที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากสภาพสังคม เช่น กิจกรรมบ้านอุ้มรักของมูลนิธิศุภนิพนธ์ สหิทธิเด็กที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับปัญหาเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ หรือเป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับทางสถานี เช่น สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เข้าร่วมกิจกรรมงานกาชาดประจำปี 2542 ดังนั้นจึงมีข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมดังกล่าวในรายการต่าง ๆ ของสถานี

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาถึงรูปแบบวิธีการนำเสนอของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนให้แก่กิจการสาธารณประโยชน์ พบว่ามี 4 รูปแบบคือ

1. การเสนอข่าวสารและความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเหตุการณ์และกิจกรรมของกิจการสาธารณประโยชน์ คือ การเผยแพร่ข่าวสารทั้งในแง่ข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรม สภาพปัญหาของกิจการสาธารณประโยชน์ รูปแบบดังกล่าวสามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบย่อยคือ ข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรม สกู๊ปข่าวและการสัมภาษณ์ ในการนำเสนอบริบทดังกล่าว สื่อวิทยุและโทรทัศน์

มักจะคำนึงถึงความน่าสนใจในตัวกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในขณะนั้น นั่นคือ ความเหมาะสมกับช่วงเวลาที่จะนำเสนอและเหมาะสมกับสภาพปัญหาสังคมในขณะนั้น ขณะเดียวกัน กิจกรรมดังกล่าวอาจเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมาก เช่น สภากาชาดไทย

2. การให้เวลาออกอากาศแก่กิจการสาธารณประโยชน์ เป็นรูปแบบที่สื่อวิทยุและโทรทัศน์ให้เวลาในการออกอากาศแก่กิจการสาธารณประโยชน์โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ นั่นคือ การให้เวลาออกอากาศเพื่อเผยแพร่สปอต โฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นรูปแบบที่ทำให้สื่อโทรทัศน์สูญเสียเวลาในการออกอากาศซึ่งถือเป็นรายได้ของสถานี ดังนั้นรูปแบบดังกล่าวจึงมักจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากสื่อโทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสื่อโทรทัศน์ที่ช่วงเวลาของสถานีมีมูลค่ามหาศาล

3. การเข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมรณรงค์หาทุนของกิจการสาธารณประโยชน์ เป็นรูปแบบหนึ่งที่สื่อวิทยุและโทรทัศน์เข้าไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาทุนของกิจการสาธารณประโยชน์ จากการศึกษาพบว่า รูปแบบกิจกรรมที่สื่อวิทยุและโทรทัศน์จัดขึ้นเพื่อรณรงค์หาทุนให้แก่กิจการสาธารณประโยชน์คือ การจัดกิจกรรมรณรงค์หาทุนผ่านสื่อโทรทัศน์ ทั้งนี้กิจการสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความช่วยเหลือจากสื่อโทรทัศน์ในลักษณะดังกล่าวมักเป็นกิจการสาธารณประโยชน์ที่มีความสัมพันธ์อันแนบแน่นกับสื่อโทรทัศน์ เช่น มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่มาจากสื่อโทรทัศน์หรือเป็นกิจการสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในพระอุปถัมภ์ของพระบรมวงศานุวงศ์ เป็นต้น

4. การจัดกิจกรรมรณรงค์ทุนให้แก่กิจการสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมรณรงค์หาทุนให้แก่กิจการสาธารณประโยชน์ โดยสื่อวิทยุและโทรทัศน์เป็นผู้ริเริ่ม และดำเนินการเผยแพร่รณรงค์ตั้งแต่ต้นจนจบ ทั้งนี้ รูปแบบการจัดกิจกรรมรณรงค์หาทุนแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ การจัดประมูลของ การจัดคอนเสิร์ตการกุศล และการจัดโครงการรณรงค์หาทุน

ในส่วนของ การจัดประมูลของและการจัดคอนเสิร์ตการกุศล มักนำเสนอในรูปแบบที่เป็นกิจกรรมบันเทิง ในการจัดกิจกรรมบันเทิงดังกล่าว สื่อวิทยุและโทรทัศน์มีข้อคำนึงในการมอบเงินรายได้ให้กับกิจการสาธารณประโยชน์อยู่ 3 ประการคือ แนวคิดรายการ ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ซึ่งจะต้องสอดคล้องกัน เช่น รายการโลกใบเล็กของบริษัท มาร์ค เอนเตอร์เทนเมนท์ จำกัด ซึ่งมีแนวคิดรายการที่แสดงความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ประกอบกับกิจกรรมที่จัดขึ้นใกล้เคียงกับวันแม่แห่งชาติ ดังนั้นจึงได้มอบเงินรายได้ให้กับโครงการลดการคิดแฮดส์จากแม่ผู้ถูก สภากา

ชาติไทย นอกจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์บางแห่งไม่ได้คำนึงถึงหลัก 2 ประการดังกล่าว แต่จะมอบเงินรายได้ให้กับกิจการสาธารณประโยชน์ตามความต้องการขององค์กร

ส่วนทางด้านการจัดโครงการรณรงค์หาทุนให้กับกิจการสาธารณประโยชน์ มักจะริเริ่มโดยสื่อวิทยุเนื่องจากรายการวิทยุมีจำนวนคลื่นมากย่อมมีการแข่งขันกันสูง การจัดกิจกรรมดังกล่าวก็เพื่อให้รายการมีความเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรและภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์หรือองค์กรที่เข้ามาสนับสนุนกิจกรรมและเพื่อคืนกำไรตอบแทนแก่สังคม โดยในการจัดกิจกรรมดังกล่าว สื่อวิทยุจะคำนึงถึงหลัก 3 ประการ คือ *ตัวโครงการ* โครงการที่สื่อวิทยุจัดขึ้น จะเป็นโครงการที่ต้องการให้กลุ่มเป้าหมายจำนวนมากมีการกระทำบางอย่างเกิดขึ้น ดังนั้นตัวโครงการจึงเป็นลักษณะการให้ความช่วยเหลือแก่กิจการสาธารณประโยชน์ที่มีการดำเนินกิจกรรมส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างและเป็นปัญหาที่กิจการสาธารณประโยชน์เผชิญมาเป็นเวลานาน ในส่วนของ *ผู้สนับสนุนกิจกรรม* ได้มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมดังกล่าว เนื่องจากข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง การเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมนอกจากจะเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับตัวสินค้าแล้ว ยังมีส่วนในการประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักด้วย สุดท้ายคือ *กลุ่มเป้าหมาย* เป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญ เพราะหากไม่มีกลุ่มดังกล่าว งานรณรงค์หาทุนดังกล่าวย่อมไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นสื่อวิทยุจึงต้องพยายามทำให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจจุดประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม การพยายามอำนวยความสะดวกทุกอย่างให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนการใช้สื่อมวลชนแขนงอื่นในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้เผยแพร่ออกไปสู่วงกว้างมากขึ้น

จากรูปแบบวิธีการนำเสนอของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ทั้ง 4 รูปแบบที่ได้กล่าวมาแล้ว พบว่า มีปัจจัยในการทำให้กิจการสาธารณประโยชน์ได้รับความร่วมมือจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์เป็นอย่างดี 4 ประการคือ *ความน่าสนใจในตัวกิจกรรมของกิจการสาธารณประโยชน์* นั่นก็คือเป็นกิจกรรมที่สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของกิจการสาธารณประโยชน์ และสอดคล้องกับสภาพสังคมในขณะนั้น เนื่องด้วยสื่อวิทยุและโทรทัศน์มีการสภาพการแข่งขันที่รุนแรง หากรายการใดสามารถนำเสนอประเด็นดังกล่าวมานำเสนอได้ย่อมมีผลต่อจำนวนผู้ชมผู้ฟัง *การจัดตั้งคณะกรรมการที่มาจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์* การที่กิจการสาธารณประโยชน์จัดตั้งสื่อมวลชนเป็นคณะกรรมการขององค์กร เนื่องจากเห็นความสำคัญของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการช่วยเผยแพร่ข่าวสารของกิจการสาธารณประโยชน์ การมีคณะกรรมการที่มาจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ย่อมทำให้กิจการสาธารณประโยชน์ได้รับความร่วมมือมากขึ้น *การอยู่ในพระอุปถัมภ์ของพระบรมวงศานุวงศ์* มีส่วนสำคัญที่ทำให้สื่อวิทยุและโทรทัศน์ให้ความสนใจต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของกิจการสาธารณประโยชน์และยินดีที่จะเผยแพร่ผลงานของกิจการสาธารณประโยชน์ ประการสุดท้ายคือ

สื่อมวลชนสัมพันธ์ เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งย่อมส่งผลต่อการเผยแพร่ข่าวสารของกิจการสาธารณประโยชน์ ทั้งในของความร่วมมือและความเต็มที่เผยแพร่ข่าวสารของกิจการสาธารณประโยชน์

สำหรับการศึกษาในส่วนของบทบาทสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์ พบว่าสื่อวิทยุและโทรทัศน์มีบทบาทใหญ่ ๆ 2 ประการคือ บทบาทในฐานะเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินกิจกรรมของกิจการสาธารณประโยชน์ และบทบาทในฐานะเป็นผู้ระดมสรรพกำลังคนในสังคมเพื่อรณรงค์หาทุนให้แก่กิจการสาธารณประโยชน์

(1) บทบาทในฐานะเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข่าวสาร การดำเนินกิจกรรมของกิจการสาธารณประโยชน์ บทบาทดังกล่าวของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ อาจจะดำเนินการเผยแพร่เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร หรืออาจดำเนินไปในฐานะเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์ของกิจการสาธารณประโยชน์ โดยอาจจะแตกต่างกันไปตามสภาพการณ์ สังคม บทบาทดังกล่าวเกิดขึ้นจากคุณสมบัติของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ที่สามารถเผยแพร่กระจายข่าวสารได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ทำให้กิจการสาธารณประโยชน์ต้องการใช้ช่องทางสื่อในการเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินกิจกรรมขององค์กร ทั้งนี้ การดำเนินบทบาทดังกล่าวขององค์กรสื่อวิทยุและโทรทัศน์ยังประกอบไปด้วยเงื่อนไขปัจจัยดังต่อไปนี้คือ แนวนโยบายขององค์กรสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ความสอดคล้องกับสภาพการณ์ในสังคม และความสัมพันธ์อันดีระหว่างสื่อวิทยุและโทรทัศน์กับกิจการสาธารณประโยชน์

(2) บทบาทในฐานะเป็นผู้ระดมสรรพกำลังคนในสังคมเพื่อรณรงค์หาทุนให้แก่กิจการสาธารณประโยชน์ บทบาทดังกล่าวเป็นผลมาจากคุณสมบัติของสื่อวิทยุและโทรทัศน์ที่ได้กล่าวมาในบทบาทแรกประกอบกับเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสาร โดยการดำเนินบทบาท ดังนั้น สื่อวิทยุและโทรทัศน์จึงได้อาศัยคุณสมบัติดังกล่าวในการดำเนินบทบาทในฐานะเป็นผู้ระดมสรรพกำลังคนในสังคม โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมรณรงค์หาทุนของกิจการสาธารณประโยชน์ และการเป็นผู้ริเริ่มในการรณรงค์หาทุนให้แก่กิจการสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นการระดมสรรพกำลังจากบุคคล 3 ฝ่าย คือ *ผู้ให้การสนับสนุนกิจกรรม* อันเป็นกลุ่มองค์กรหรือเจ้าของผลิตภัณฑ์ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมที่สื่อวิทยุและโทรทัศน์จัดขึ้น เพราะการดำเนินงานดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายสูง โดยสื่อวิทยุและโทรทัศน์เพียงลำพังไม่สามารถดำเนินการได้ *กลุ่มบุคคลที่มีชื่อเสียง* กลุ่มบุคคลเหล่านี้คือกลุ่มบุคคลที่สื่อวิทยุและโทรทัศน์อาศัยในการเป็นบุคคลที่โน้มน้าวใจให้กลุ่มประชาชนเข้ามาร่วมงานที่จัดขึ้น

ประกอบกับบุคคลเหล่านี้ก็ต้องการใช้ช่องทางสื่อในการประชาสัมพันธ์ตนเองด้วยเช่นกัน และสุดท้ายคือ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรม เป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุด งานกิจกรรมรณรงค์หาทุนจะประสบความสำเร็จมิได้หากขาดกลุ่มบุคคลกลุ่มนี้ ดังนั้นสื่อวิทยุและโทรทัศน์จึงต้องมีการวางแผนรณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อ โน้มน้าวชักจูงใจให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้มาร่วมงาน

ข้อจำกัดการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “บทบาทของวิทยุและโทรทัศน์ในการรณรงค์หาทุนเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์” มีข้อจำกัดในเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากกิจการสาธารณประโยชน์หลาย ๆ แห่งไม่ได้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ด้วยสาเหตุที่ไม่มีงบประมาณและบุคลากรเพียงพอ ประกอบกับข้อมูลจากสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์ในช่วงปี 2539-2540 นั้นทางองค์กรสื่อวิทยุและโทรทัศน์บางแห่งก็มิได้มีการจัดเก็บ จึงทำให้ข้อมูลอาจไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้อาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมด และอาศัยเอกสารที่ได้จากสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในปี 2541 ให้ได้มากที่สุด ประกอบกับคัดเก็บจากหนังสือพิมพ์และนิตยสารย้อนหลังไปในช่วงปี 2539-2541 ด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป ควรจะได้มีการศึกษาในแง่มุมของกิจการสาธารณประโยชน์ถึงกลยุทธ์การใช้สื่อมวลชนเพื่อประชาสัมพันธ์องค์กรของตนเอง เช่น สภาอากาศไทย ตลอดจนจนถึงกระบวนการรณรงค์หาทุนของโครงการต่าง ๆ ที่สื่อวิทยุและโทรทัศน์เป็นผู้ริเริ่มจัดทำขึ้น